

STARÝ HRÍCH.

Vesnický román.

Starý hřích

„Také o Vavříkovi jsme slyšeli," hlásil Lukáš, a vida, že se pan otec nezachmužil, veselé pokračoval: „Ten už zase chodí — s obvázanou hlavou, ale jak k tomu přišel, přiznat nechce. Stydí se za to, ať již v opilství padl a hlavu si rozbil, či mu ji snad v hospodě tak pošramotili, starému vojáku je to hanbou."

„Však jsem ho také viděl, pobudu!" řekl pan otec ledabyle.

„Tak už se tu zase kolem potlouká? Báh ví, co ho sem vábí! No, aspoň zítra nebude musit Kačaba za ním bít po lesích —"

„Kačaba? Co je s ním?" udíveně ptal se pan otec.

„No — ten má velkou naději," spustil Lukáš se smíchem, „že s ním Vavřík na poděkování za vyvážení z nebezpečí půjde letos na procesí. Tonča šafářovic půjde a Kačaba chce se přičinit, aby ty dva dostal dohromady."

„Slibila mu as chudák hodně? Nu, nepřál bych jí nic zlého, ale člověk neví, co se v budoucnosti může zvrátit z dobrého ve zlé a ze zlého v dobré. A Horynovic? Byli tam?" zavedl pan otec hovor v jinou stranu.

Vzkazují vás pozdravovat," přihlával Lukáš trochu, poněvadž pan otec Horyna, ač se na zdraví sousedovo ptal, přece ještě hněval se tak, že stárkovi na otázku, má-li co vyřídit, ani neodpověděl.

„Tak, tak! Zdraví vzkazovali, zdrav vyřídil," smál se mlynář potěšen. „A nehněvá se už starý sekerník, že jsem ho tak vyvezl?"

„Nu, mračí se, co nejhůř dovede. Však víte, jak se mu to špatně daří a že to dlouho nevydrží. Ale jak slyšel o vás, zle se polekal," ujišťoval Lukáš.

„Eh, blázne stará! Potřeboval jsi lidi pobouřit? To bude hned řeči, jako bych byl v posledním tažení," durdil se mlynář.

„Nic nebude! Však jsem hned vyložil, že panu otec jen tak trochu něco přeskočilo a do oběda že zas bude dobře."

„A na odpůldně jsme slíbili — budeš-li totiž chtít?" ozvala se Evička nesměle. „Slibili jsme, že přijdeme do Modřínova."

„Do Modřínova? Co tam zas?"

„No, dnes přece — — Což nevíš?"

„Eh, pořád ty muziky!" rozhorlil se mlynář. „Pořád samý tanec a na nic jiného ta mladá chasa ani nepomyslí."

„Poslyšte, hospodáři," ujal se Lukáš domácí deerky. „Mně se zdá, že naše Evička si letos ještě ani součetiny uhnat nemohla. — Vždyť nebyla na krok —"

„Muv ty za sebe, starý blázne," nutil se pan otec do žertu. „Však jsi to jen ty spískal, protože je ti hanba být u každé muziky, když mládež zůstane doma."

„To ne zas! Abyste věděli," hájil se Lukáš, „já dnes zůstanu doma hlídat mlýn, aby nám ho voda neodnesla, a vy můžete jít s Evičkou, ať trochu užije světa a ví jednou, že také byla mladá."

Evičce pan otec nesnadno dovedl něco odříci. Však také uznával, že děvče v tom věku má právo na trochu veselí. „Cheeš?" obrátil se k ní, a když radostně pokrývla, dodal: „Půjdem tedy. Aspoň ty půjdeš a kdybych já nemohl, stárek tam za mne vypije, co bych asi já vypil."

„Hm, to mi bude milejší, když půjdete sám," řekl Lukáš, šibalší žestě, než pan otec, a lekl bych k řízení, než pan otec, a lekl bych tam jako kapr na blátě."

„No dobrá, budeš tedy pít na

můj rád, ale podle své živně, ač nepůjdu-li přece já sám," rozhodl mlynář, uvnitř již odhodlán, že vypraví dnes z domu všechny. —

Tušil, že Vavřík splní svou přípověď a že přijde. A chtěl s ním býti sám a sám —

Při obědě bylo zase jednou trochu veselí, neboť stárek Lukáš, jenž již napřed věděl, že dnes bude jistě v Modřínově píti na cizí rád, popouštěl uždu svému humoru. Také Evička, dávši si slovo s Karlem, těšila se již na odpůldně. Že nepochybně půjde bez otec jen se strýčkem Lukášem, valně ji nermoutilo. Však se pan otec Horyna ještě trochu hněval a že žertů mohlo by třeba dojít k vážné mrzutosti, kdyby její otec škorpení Horynovu nechtěl rozuměti.

„No, věřte mi, pane oteče," ujišťoval stárek, když vyšňořen svátečněji než kdy jindy, chystal se s Evičkou z domu, „nebýt toho, že dříve zaskočíme do božho kostelíčka na to požehnání, nešel bych za nic na světě. Člověk v mém věku už o ty světské radosti nestojí. A peněz je škoda na to —"

„I mlč už," okřikl ho se smíchem pan otec, porozumív jeho narážkám. „A tu máš! Však víc nepropiješ!" dodal, položiv na roh stolu stříbrný zlatník.

„Že by mi to nebylo hříchem!" hrozil se stárek. „Já sotva tak žerty omočím. Přece když jdeme po kostele, neoddám se nezřízenému chlastu? Co by mi říkal prorok Kačaba? Tuhle ten zlatník — je to přece zlatník?" ptal se jako sebe sama, prohlížeje peníz až u samých očí. „tenhle zlatník dám muzikantům. Přece když jdu za pana otece, provedu panímámou z hořejšího mlýna a Madlenku už pro vůli také. No, tuhle Evičce přece také musím dát trochu napít, aby mi tam chudinka nelekla — ale to já rád už jakožto zástupce ze svého. A co já sám vypiji, ani za řeč nestojí —"

„Jdi mi už — a tu máš tedy ještě jeden zlatník," zasmál se mlynář.

„Ale, ale, pane oteče! Kdož pak by —" vzpíral se stárek, leč zlatník již zmizel v jeho kapse. „No, když poroučíte — Tak pojďte, Evičko, ten třetí zlatník už dám rád ze svých, ale to vám říkám, do „jedníka" se tam ponštět nesmíte!"

A už se hrnul vesele ze dveří. „Nechtěla jsem vás nutit, když vidím, že nemáte chuti," přitočila se Evička k otcovi. „ale teď je mi přece líto, že máte zůstat doma tak opuštěn."

„Jdi, jdi, dítěno! Pořád přece nebudeš doma sedět k vůli mně. Dost jsi se už odříkala. A já užil za mladých let dost, mohu tedy teď sedat doma a uvažovat —"

„Je mi najednou teskně! Nejraději bych zůstala s vámi —"

„Tak! A co by říkal tvůj Karlík?"

„Napřed otec —" řekla Evička oddaně.

„I ha ne, dítě! Napřed milenee! Či bys opravdu dovedla milence obětovat pro otec?" řekl náhle smutně, vzav deeru za brahu.

„Ale, tatínku! To jsou nápady — Prosím vás —"

„Inu — nic nepros! Nápad je nápad. Však toho není potřeba — A jdi tedy —"

„Mohla bych vzkázat Karlíku, aby přišel k nám. Stárek by zůstal doma — Pohovořili bychom, popili i pohráli," navrhovala Evička.

„Ne, ne, ne, dítě!" zalekl se mlynář té nabídky. „Jen ty se

jdi proskočit! Mně zde nebude zle. Mám nový kalendář —"

Do dveří strčil hlavu Lukáš. — „No, panno deero! Starý tatík se takhle nenechá venku přešlapovat jako záletník. A bude-li se ještě chvíli loučit, bude Kačaba za nás pana faráře i svlékat," hrozil stárek žertem.

„Tak už běž, dítě!" řekl pan otec měkce. „Podívej se, Lukáš se už nemůže dočkat toho požehnání —"

A doprovodil deeru i stárka až před mlýn.

„Také jsem se mohl před lety sám trochu starat," obrátil se na něho Lukáš ještě před rozehodem. „Teď když chce na stará kolena dělat trochu parády, musím si za drahé peníze dlužit cizí děti." — Pan otec smutně se zasmál a vrátil se do mlýna.

„A kde že jste nechali zas tatínka?" vítala Dolanské panímáma Horynova.

„Doma ho nechali, plašit netopýry, kam patří, takový balbous, který by nám tu kazil všechno veselí," broukl pan otec Horyna, „No, mlč, Evičko, a nemrač se na mne! Toť víš, že mám svého starého rád jako vlastního bratra, ale v hospodě jsem rád, když ho nevidím, protože pivo je beztak zrovna dost hořké."

„Ale jdi, starý!" okřikovala panímáma. „Takhle se před deerou nemluví o otcovi." —

„Řekl jsem po chvíli něco zlého? No, stárku — zastaň se mne!" obrátil se na Lukáše Horyna, jenž žertoval-li, tykal každému.

„Svatá pravda," svědčil ochotně stárek. „Ostatně kde tu je jaký otec? Pro dnešek jsem otcem já, abys, Karlíku, věděl, koho si předcházet. Ale že by pivo bylo hořké, ani jsem nepoznal. Já jen tak ze zdvořilosti lžím."

„Tak se pořádně napij, ale ze džbánů a ne ze zdvořilosti," vyběhl ho pan otec.

Lukáš vychýlil džbán do dna a jen si bradu hladil. „Když má člověk na vdávání hezkou deeru, přece si ho lidé předcházejí —"

„Ale, strýčku! S vámi dnes všechno šije," okřikovala ho Evička všechna zardělá, ale v tom už jí vzal Karlík k tanci a vyprostil tak z rozpaků.

Seděli kolem stolu Horynovie a Kučerovic, s nimi Lukáš a k nim připlíchlí se i Kačaba na cípek lavičky, poněvadž věděl, kde jen pan otec Horyna, že není o napítí zle. — Mládež ovšem mnoho u stolu se nezdržela. Karel nejvíce vytácel Evičku, Jeník Kučerov zase tančil s Madlenkou. Panímámy skleply si o domácích starostech a mužští dali si přinést karty na křížový maryáš, ačkoliv Lukáš navrhoval „jedníka" o fizule, jejich měl plnou kapsu, mrkaje, že by pak mohli vyměnit za peníze, aby panímámy nevěděly.

Po malé chvíli rozproudilo se veselí a to nejen mezi mladými v sále, nýbrž i mezi starými. Však kde se sešli takoví dva „špicovani krajánkové", jako byli pan otec z hořejšího a stárek z dolejšího, nebyla nouze o žert a smích.

A v tom všeobecném veselí na pana otece Dolanského nikdo skoro ani nevzpomenul.

Když se všechna chasa rozběhla s náležitým příkazem, kdy se má který vrátit domů, zašel pan otec do světnice a vyňal z kované truhly, jež byla jeho pokladnou, několik bankovek, jež si roztrkal po kapsách. Umínil si, přijde-li Vavřík, že bude se držet statečně, leč pro jistotu přece nechtěl býti bez peněz. Pak vzal si kalendář, dýmku a pytlík s tabákem a posadil se na zápraží, však ačkoliv pořád zapaloval a pořád díval se do knihy,

dýmka nehořela a on nepřišel ani o stránku dále.

Mrzut odložil knihu a zastrčiv závoru u vrátek šel na zahradu a ke splavu. Přijde-li Vavřík, bude ho jistě hledati nejdříve zde. Minuta za minutou, hodina za hodinou pomalu se plížila, ale Vavřík nepřicházel.

Nemůže s rozbitou hlavou mezi lidi, peněz nepotřebuje, tak asi dnes už nepříjde," řekl si mlynář, aby uklidnil své rozehvění. A vrátiv se domů, znovu zapálil dýmku a chopil se odloženého kalendáře. Přeslabikoval mechanicky první stranu, ale když obrátil list, zapomnul na čtení a zabral se zase v své trudné myšlenky. Teprve když mu kalendář padl s kolena na zem, vzpamatoval se. Mávl rukou, jakoby zaháněl dotěrnou mouchu a sebral zase knihu ze země. Chtěl čísti dále, ale nemohl se rozpomenouti, kde byl přestal. Ba ani povídku, kterou byl rozčetl, nemohl nalézt. Obracel list za listem, zprvu s horečným chvatem, jakoby chtěl něčemu uniknouti, pak pomalu, důkladně, naslouchaje prsty, aby snad nebral dva listy nejdnou, leč marně. A věděl přece, že již byl četl —

„Zblázním se! V hlavě se mi to pomate," řekl si a vzpomenu,

jak se byl skoro modlil, aby Vavřík, nepodlehne-li ráně, aspoň paměť ztratil. A jak byl by jásal, že bůh rozsoudil mezi ním a Vavříkem —

Z trudných myšlenek vytrhla ho děvečka, jež přiběhla domů od muziky všecka rozjařena a rozpařena, aby před večerem opatřila dobytek.

Děvěe, majje naspěch, aby jen zase brzy dostalo se zpět a aby snad pana otece nenapadlo zdržet je doma, po hospodářství jen lítalo, a tak mlynář sotva několik slov z něho dohlýl o tom, jak je v Modřínově a kdo tam u muziky. Nejvíce mu ovšem záleželo na tom, je-li tam Vavřík, a když slyšel, že není, byl rád brzkému odchodu děvečky.

Osamotněv Dolanský drahnou chvílí stál na dvoře mlýna jako ztrnulý. Kdo by ho byl tak pozoroval, byl by mohl mysliti, že to kamenná socha. V hlavě mu vířilo a kroužilo, jako když se ve mlýnici točí, ale jasné myšlenky nebyl schop. Přijde Svěťák — nepřijde, bude s ním jednati — nebude, vyhoví mu, bude-li chtíti peníze — či nevyhoví. Jedna myšlenka druhou honila, zatemňovala, vytlačovala z jeho vědomí, aby hned zase ustoupila jiné. Náhle trhl sebou a chvatnými kroky zašel do domu. Ve světnici na zdi visela puška — dvojka. Brokovnice — stará, ale dobrá —

Báh vš, jaké myšlenky kroužily Dolanskému hlavou, když ji bral s hřebíku, na němž dávno již klidně visela, že tak dlouho stál s ní nehybně uprostřed světnice s rukou polovztyčenou! Pak přistoupil opět tím chvatným krokem, jakoby měl naspěch k oknu a odšroubovav železný nabíječ, počal vytahovati starou ránu. Chvilku se tím mohl, pak udeřiv se do čela, vyšel z domu a těžkým krokem bral se za stodolu na hráz, aby zde vystřelil obě rány. První dal v myšlenkách jen tak do povětrí, ale když při druhé přeletěl kolem něho vyplašený pták a usedl na větvičce nedalekého stromu, zaměřil mlynář bezděky na něho. Rána zaduněla a mrtvé ptáče spadlo se stromu. Několik pírek vyražených z jeho kožisku vznášelo se volně vzduchem.

Štastnou tou ranou mlynář na okamžik probudil se ze své netečnosti a spokojeně se usmál. Byvalť nejen náruživým lovcem, ale i výborným střelcem. leč nyní již dlouhá léta neměl ručnici v hrsti.

„Eh," zašeptal si spokojeně, „ještě to dovedu. Však jsem se bál, že mi takhle druhá rána bou-

chačku roztrhne. Ta už zaschla —" usmál se a položiv si pušku přes kolena usedl na lávku.

„A byla by snad stačila, ale jistě je jistě —"

Po chvíli zvedl se a vrátil se opět do mlýna. Do čeledníku přinesl si krabici se střílným prachem, která bývala v jeho světnici dobře uschována, plechovou mírku a velké, srnčí broky. Volným, těžkopádným krokem, nejinak než jakoby se mu nohy k podlaze lepily, snažil si všechny potřeby a kladl je na stůl vedle ručnice. Pak usedl a nabíjel — Nabral plnou mírku prachu a ještě ji ovršil.

„Spravedlivá míra," zašeptal si, usmívaje se smutně při pohledu na tu nepatrnou nádobku, „budu mít dost —" Při tom zachvěla se mu ruka dosud pevná, takže trochu prachu usypal na stůl.

„Jen to ne, to ne!" zalekl se své vlastní slabostí. „Být to musí — Musí! — A bude rázem konec —"

Postavil mírku na stůl a pečlivě, jakoby na každém tom zrunku záleželo, sbíral prstem utrousený prach sklepal do do nádobky. Pak vzal pušku a obrátiv ji proti sobě, opřel si ji hlavní o prsa a druhou rukou zkoušel spustit kohoutek.

„Dobře to půjde," vzdychl si spokojeně. „Či tak snad?" a postavil si ručnici mezi kolena, zaměřiv pod bradu tak, aby celá rána vjela dolem do mozku. „Eh, bože, bože," myslil si. „Jen abych měl jistou ruku jako vždycky dosud — Jen ne zmrzačit a zůstat na živu —"

„Eh, co," mávl po chvíli rukou, sám sebe rozhořčen. „Však mne zde už dávno nic netěší. Buďte aspoň konec. A Evička? — Popláče si a potěší se s Karlem —"

Pevnou rukou chopil se mírky a vsypal prach do hlavně. Také broků usypal více než se na obyčejnou ránu dává a dobře papírem a chuchvalečkem chlupů upěchoval. Pak nasadil ještě klobouček a pomalu spustil kohoutek, by kapslík dobře dolehl. „Hotovo," broukl si a položil ručnici na stůl, ale hned se jí zase chopil. Což kdyby jedna rána nějak selhala? Nebo kdyby snad přece poprvé se mu ruka nějak třásla?

Zvolna nabíl i druhou hlavě s touze opatrností. Zatím již počínalo se valet stínáti. Mlynář chvatně pověsil pušku na stěnu a odklidil všechny potřeby, aby nezůstaly žádné stopy jeho poslední práce.

Poslední — napadlo mu. Poslední starosti, poslední pořízení — Eh, toho nebylo třeba. Evička byla tu jediná, nikdo nemohl jí uprati právo na děditví, nikdo nemohl se s ní dělit.

Poslední pořízení — testament! Jak mohl by psáti ta hrozná a zároveň krásná slova, jimiž obyčejně poslední vůle počíná? — Ve chvíli, kdy mám předstoupiti před tvář nejvyššího soudece — poroučeje duši svou Bohu — — při zdravém a jasném rozumu — Tak to mlynáři hučelo hlavou. Ne, ne, nebude psáti! Roztrásl by se mu při tom ruce a neměl by pak jistou ránu —

Ale vždyť má dvě — dvě rány — Nevěděl proč, ale to slovíčko „dvě" mu jako zvon hučelo mozkem.

Pod střechem začínalo býti šero, rozsvítil tedy světlo, leč vydržeti zde nemohl. Bylo mu tu dusno, úzko — Musil ven, ven na vzduch — Ne že by byl měl chuť na kouření — jen tak ze zvyku vzal dýmku a šel si sednout na zápraží. Viděl odtud na protější stráň a mohl přehlédnouti celé údolí, v jehož nejzápadnějším cípu hofela ještě záplava slunce, jež právě před chvílí zmizela pod obzorem. —

Předplatte se na "Pokrok", jen \$1.00 ročně.

Předplatte se na "Pokrok", jen \$1.00 ročně.

Předplatte se na "Pokrok", jen \$1.00 ročně.

Předplatte se na "Pokrok", jen \$1.00 ročně.

Předplatte se na "Pokrok", jen \$1.00 ročně.